

Motion till riksdagen 2021/22:4126

av Fredrik Christensson m.fl. (C)

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Motivering

Utbildning till jobb

Sveriges elever har rätt till en utbildning av hög kvalitet. En utbildning som utökar individens möjligheter i samhället, den personliga friheten och som leder till jobb. Skolan ska, förutom att utgå från läroplanens och kursplanernas mål, lägga en stabil grund för elevernas kommande etablering på arbetsmarknaden och det livslånga lärandet. En förutsättning för det är att elever går ut grundskolan med fullständiga betyg. Sveriges utbildningssystem behöver svara upp mot efterfrågan på kompetent arbetskraft och möjliggöra för yrkesväxling.

De svenska yrkesutbildningarna på gymnasiet har under många år lockat för få elever och är idag underdimensionerade i förhållande till växande behov. Utbildningsväsendet behöver i större utsträckning samverka med samhälle och näringsliv så att utbildningarna blir mer verklighetsnära och relevanta för arbetsmarknaden.

För att utbildningen ska leda till jobb behöver skolans koppling till arbetsmarknaden stärkas och förbättras. Studie- och yrkesvägledningen har här en avgörande roll.

Matchningsproblemen på svensk arbetsmarknad är väl dokumenterade. Parallellt med att det finns många människor som upplever svårigheter med att etablera sig på arbetsmarknaden ser vi hur arbetsgivare inom vissa branscher har svårt att rekrytera och därmed tillfredsställa sitt behov av arbetskraft.

En viktig del i att säkra kompetensförsörjningen för företag är att det finns olika alternativ för att kunna byta yrkesbana under karriären. Branschskolor är ett sådant alternativ. Centerpartiet vill att förordningen för branschskolor justeras så att det på ett än mer bättre sätt kan bidra till angelägen kompetensutveckling för företagen.

Ett annat exempel på samarbete mellan näringslivet och utbildningsväsendet i Sverige är modellen med yrkescollege. Yrkescollege bygger på att utbildningar blir certifierade och utformade efter branschspecifika krav. Att företagen har ett stort inflytande över utbildningen bidrar till att säkra utbildningarnas relevans för näringslivet.

En del i att förbättra övergången från utbildning till jobb är också att lärlingsutbildningarna stärks. Fler yrkesutbildningar bör bli yrkescollege och lärlingsutbildningarna bör ta fasta på systemet för teknikcollege med företagsrepresentanter i majoritet i regionala styrgrupper. Vidare bör lärlingsutbildningarna breddas till fler områden.

Det är angeläget att det finns en bredd bland yrkesutbildningarna. Yrkesvux har kommit att bli en viktig komponent för arbetslivet. Yrkes- och lärlingsutbildning är viktigt för tillväxten, inte minst för de små och medelstora företagen. För att yrkes- och lärlingsutbildningarna ska ge jobb efter avslutad utbildning och för att arbetsmarknaden ska få tillgång till kompetent arbetskraft måste utbildningarna vara högkvalificerade på både lägre och högre nivå och i större utsträckning byggas ihop.

Genom yrkeshögskolans utbildningar förses företag med kompetent arbetskraft och de studerande får en utbildning som i hög grad leder till arbete. Samtidigt har yrkeshögskolan relativt lite resurser jämfört med sina akademiska motsvarigheter. Att stärka och bygga ut yrkeshögskolan är därför en prioriterad uppgift.

När det kommer till att erbjuda kompletterande utbildning inriktad mot ett specifikt yrke har yrkeshögskolan en viktig roll att fylla. Yrkeshögskolan bör därför ges förutsättning att verka långsiktigt genom längre tillstånd och mer resurser. För att underlätta för fler att byta spår måste det också bli enklare för elever som studerat högskoleförberedande program i gymnasieskolan att uppnå och läsa in behörighet till yrkeshögskolan. Det behöver också bli lättare att erbjuda yrkesinriktade kurser för att stärka yrkeshögskolans kompletterande roll.

Fler lärare med rätt kompetens

Läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevens framgång i klassrummet. Svenska elevers skolresultat har under en lång tid befunnit sig i en nedåtgående spiral. Det finns tecken på att trenden är bruten, men vägen är lång till de OECD-länder som ligger i topp. Att svensk skola i början av 2030-talet kommer sakna runt 80 000 lärare är därför en av samhällets stora utmaningar.

Centerpartiet ser fortsatt ett behov av att höja läraryrkets status. En del i det är en bra och utmanande lärarutbildning som tydligt är knuten till aktuell forskning. För en uppvärdering av läraryrket behöver det därför skapas förutsättningar för fristående lärarutbildningar, kontinuerlig och systematisk kompetensutveckling, kollegialt lärande samt minskad detaljstyrning. Det behövs också tydliga karriärvägar, skickliga skolledare som leder det pedagogiska utvecklingsarbetet och mer klassrumsnära forskning.

Fler yrkesgrupper behöver finnas i skolan för att avlasta lärarna. Administration som inte leder till en kunskaphöjning hos eleven behöver tas bort. Skolan behöver bättre administrativa system. Digitaliseringen av skolan har än så länge främst fokuserat på själva undervisningen, men de stora vinsterna finns att göra genom att digitalisera administrativa system.

Det är också viktigt att rätt personer väljer att bli lärare. Lärarlegitimationen är ett sätt att kvalitetssäkra läraryrket, så att alla elever får möjlighet till en högkvalitativ och likvärdig utbildning. Långsiktigt behöver vi därför arbeta med att få fler att vilja utbilda sig till lärare. Förutsättningarna för akademiker att välja läraryrket behöver underlättas. Vi vill därför se ökade möjligheter att bygga ut kompletterade pedagogiska utbildningar, KPU. Centerpartiet vill att regelverket kring fristående lärarutbildningar ses över i syfte att effektivt öppna upp för nya och bättre lärarutbildningar.

Svenska lärare får mindre kompetensutveckling än lärare i andra länder. Eftersom lärarutbildningen i grunden är en statlig angelägenhet ser Centerpartiet därför ett behov av att staten medverkar till att stötta lärarna i deras fortbildning. Skolmyndigheterna behöver därför en utökad regional närvaro och ett utökat uppdrag att stödja huvudmännen. Lärare och skolledare ska vara garanterade kvalitativ och relevant kompetensutveckling. Centerpartiet vill se ett tydligt och transparent karriärsystem för förskolelärare, lärare och skolledare.

Hög kvalitet i förskolan

Genom att så tidigt som i förskoleåldern nå barn som riskerar framtida svårigheter i skolan ökar möjligheterna att ge alla barn likvärdiga chanser till en bra skolgång. De barn som gynnas mest av en god förskola är de barn som har de svåraste förutsättningarna. Samtidigt är det dessa barn som förskolan ofta inte når ut till. Barn till arbetslösa föräldrar har exempelvis idag rätt till färre timmar på förskolan än barn vars föräldrar arbetar heltid. Centerpartiet anser att den långsiktiga målsättningen bör vara en utbyggd förskola och att fler barn ska få möjlighet att delta i förskoleverksamheten.

Bristen på förskollärare är ett problem för att kunna utöka förskoleverksamheten. Därför bör karriärtjänster och kompetensutvecklingsgarantin även gälla för pedagoger i förskolan. Det måste bli enklare för barnskötare

att vidareutbilda sig till förskollärare under tiden de arbetar i förskolan. För att stärka barnskötarrollen ytterligare vill Centerpartiet se ett barnskötaryft och en standardisering av grundutbildning för barnskötare.

Ett bra sätt att nå barn till nyanlända föräldrar är att erbjuda integrationsförskola, där förskoleverksamheten bedrivs parallellt med SFI-undervisning för föräldrarna. Försök har gjorts i vissa stadsdelar i Stockholm med goda resultat. Centerpartiet anser att integrationsförskolan bör utvidgas till fler delar av landet.

Grund- och gymnasieskolan

Svensk skola ska hålla hög kvalitet och vara tillgänglig för alla. Varje förälder ska kunna lita på att barnen får de kunskaper de behöver för att klara vuxenlivet och att det sker i en trygg miljö. För Centerpartiet är det viktigt att varje elev ska mötas av höga förväntningar och ges det stöd som krävs för att kunna nå kunskapsmålen och förverkliga sina drömmar.

På flera skolor runt om i landet når inte ens hälften av eleverna tillräckliga kunskaper. Det är för många som inte går ut grundskolan med fullständiga betyg. Lärarbristen i svensk skola har blivit än mer påtaglig och lärare tvingas ägna alltför mycket tid till onödigt pappersarbete. Många skolor präglas också av en otrygg och stökig miljö.

Det här är en utveckling som måste vändas. Det behövs reformer som syftar till att höja kunskaperna i skolan, ge elever och lärare arbetsro i klassrummet och säkerställa att alla skolor håller en hög kvalitet och ger alla elever samma chans till en god utbildning.

Høj kunskapsresultaten

Elevernas kunskaper ska höjas genom hela utbildningssystemet. Det är avgörande för varje barns möjligheter, men också en av de viktigaste delarna för att stärka Sveriges konkurrenskraft och för att motverka ett växande utanförskap. Skolan har flera viktiga uppdrag, men kunskapsinlärning ska vara i centrum. För en mer likvärdig betygssättning vill Centerpartiet att nationella proven digitaliseras och rättas externt.

Många nyanlända elever klarar inte att nå målen i skolan. Många har liten eller ingen skolerfarenhet och tillsammans med dåliga kunskaper i svenska blir det svårt för många att tillgodogöra sig undervisningen. För att kompensera för detta krävs en längre period av intensifierad skolgång med fokus på de mest betydande kunskaperna. Det är av största vikt att de nyanlända eleverna snabbt lär sig språket. Elever som har svårt att klara målen behöver mer läroredd tid. Centerpartiet har varit med och infört obligatorisk lovskola för elever de sista två åren i grundskolan, och vi vill att lovskola ska bli obligatoriskt från årskurs fyra. På lång sikt behöver vi även öka undervisningstiden för alla.

För att kunskapsresultaten ska kunna höjas behöver också eleverna vara närvarande i skolan. Ju tidigare skolan reagerar på olovlig frånvaro, desto större möjligheter är det att eleven kan fullgöra sin utbildning. Emellertid finns ingen samlad statistik på elevers frånvaro på nationell nivå. Det försvårar för möjligheten att se mönster och trender över tid men också att finna de rätta insatserna för exempelvis de så kallade "hemmasittarna" eller elever som är drabbade av hedersproblematik. I Utredningen Saknad (SOU 2016:94) presenterades flera förslag för att säkerställa alla elevers rätt till skolgång, bland annat föreslogs ett nationellt frånvaroregister. Att skolverket fått i uppdrag att titta på hur nationell frånvarostatistik kan upprättas är positivt. Centerpartiet ser det som en naturlig del av digitaliseringen av skolan och förenklingen av administrationen ute på skolorna.

Eleverna måste kunna lita på att de är trygga i skolan. Skolinspektionens granskning av trygghet och studiero i skolan visar att den upplevda tryggheten i skolan har minskat de senaste tio åren. För att skapa mer studiero och trygghet i skolan vill Centerpartiet stärka lärarens position i klassrummet, ge bättre möjligheter att agera mot stökiga elever och stärka inspektionerna av de skolor där tryggheten brister. Att skapa respektfulla miljöer handlar också om hur elever behandlar varandra i skolans vardag. Men det handlar även om att ge unga redskap i det kommande vuxenlivet. Det är därför viktigt att lärare har kompetens att lyfta frågor relaterade till normer och värderingar. Centerpartiet vill därför att undervisningen i sex- och relationer fortsatt ska stärkas och att utbildningsinsatser för detta ska genomföras för befintliga skolpersonal.

Elever med särskilda behov

Skollagen är tydlig, alla elever i behov av särskilt stöd ska få det och huvudmannen ska fördela resurser efter behov. Det är en förutsättning för en likvärdig skola i hela landet. Dessvärre får inte alla elever det stöd de har rätt till. Centerpartiet vill därför utreda situationen för elever med särskilda behov i syfte att identifiera åtgärder som kan säkerställa att skollagen efterlevs.

Alla skolor ska vara bra skolor

Idag finns det såväl fristående som offentliga skolor som håller för låg kvalitet. Att komma tillrätta med dessa kvalitetsbrister är avgörande för skolan. Centerpartiet ser det som helt nödvändigt med högre och tydligare kvalitetskrav på alla huvudmän, oavsett regi. De skolor som allvarligt bortser från kvaliteten i sin verksamhet och inte förmår att komma tillrätta med bristerna ska snabbare än idag stängas ned. Driften ska sedan kunna övertas av en utförare som kan visa att den har förutsättningarna att återgå till en hög kvalitet. För att säkerställa

att elever inte drabbas ska verksamheten tillfälligt kunna drivas av aktuell tillsynsmyndighet tills det att annan huvudman är på plats. Kraven ska vara likvärdiga oavsett ägarförhållanden.

För att kunna göra välgrundade val krävs information. Därför är höga krav på transparens avgörande för att säkerställa att skattepengar används rätt inom skolan. Centerpartiet vill därför att det ska finnas öppna kvalitetsredovisningar för alla skolhuvudmän, oavsett regi.

Elevhälsa

Det finns starka samband mellan en god psykisk hälsa och möjligheten att ta till sig kunskap och nå utbildningsmål. Samtidigt finns det rapporter som visar på oroande utveckling av att stressen och den psykiska ohälsan ökar hos elever i skolan. Situationen med pandemi och distansstudier har ökat närvaron i skolan och stärkt den psykiska hälsan hos vissa elevgrupper, men för många har det inneburit ytterligare försämring av det psykiska måendet.

Centerpartiet vill att elevhälsan värderas upp och byggas ut med fler skolsköterskor, kuratorer och psykologer. För att förbättra elevhälsan behöver kuratorer få en större roll att arbeta förebyggande. Vi vill även att ett elevhälsan tilldelas medel för hälsosamtal i syfte att fånga upp elevers mående post Coronapandemin. Vi vill också se mer pulshöjande aktivitet under skoldagen för att möjliggöra att fler barn når målet om minst en timmes fysisk aktivitet om dagen. Fysisk aktivitet ger förutsättningar för en god och livslång hälsa och kan stärka inläringen.

Resursfördelning

Skolans finansiering har under en längre tid diskuterats utifrån hur resurser ska fördelas så att de används där de behövs som mest. Finansieringssystemet behöver ses över. I dag lägger kommuner olika mycket resurser på skolan. Floran av riktade statsbidrag spär på skillnaderna ytterligare, vilket främst gynnar större huvudmän med rutiner och resurser för att ansöka om de aktuella bidragen. För att skapa planeringsförutsättningar och säkerställa en likvärdig skola i hela landet behöver de riktade statsbidragen minska i antal. I stället bör de generella statsbidragen till kommunerna öka.

Covidkommission

Covid-pandemin har påverkat världen, Sverige och oss alla. Skolan är inget undantag. På bara några dagar ställde gymnasieskolan, vuxenutbildningen och högskolorna om till fjärr- och distansundervisning, vilket var en påfrestning för både elever och personal. Det har överlag fungerat väl, för vissa elever har det till och med varit bättre än ordinarie undervisning samtidigt som det för andra har varit kämpigt.

I återbyggandet av Sveriges ekonomi spelar utbildning en avgörande roll. Vi behöver därför ta med oss lärdomar från pandemin in i framtidens arbete. Det är dags att kartlägga konsekvenserna av den förändrade undervisningen i svensk skola under pandemin medan erfarenheterna fortfarande är färska. Vi ser ett behov av en Covidkommission för skolan som kan rusta den bättre inför att möta elevers olika behov, framtidens utmaningar och fungera under extraordinära händelser. Det är viktigt att jämlikhets- och jämställdhetsaspekter av pandemin beaktas samt att även elevernas perspektiv tas med, därför behöver också elevorganisationerna ha en självklar plats i en sådan kommission.

Utvecklingen av digitala läromedel möjliggör för distansundervisning

Det finns en brist på digitala läromedel. Skolverket bör därför undersöka förutsättningarna för att öka tillgången till kvalitativa digitala läromedel. Det skulle inte bara kunna stärka den pedagogiska inlärningsprocessen i klassrummet utan även möjliggöra för distansundervisning. Digitala läromedel skulle kunna vara ett komplement till den lärarledda undervisningen som nyanlända elever får och på så vis intensifiera deras utbildning den första tiden.

Den digitala tekniken, så som fjärrundervisning, har öppnat upp för nya undervisningsmöjligheter. Kompetenta lärare är nyckeln till framgångsrika elever. Bristen på lärare i allmänhet och på riktigt bra lärare i synnerhet, är ett stort problem. Detta problem kan vara än mer påtagligt för skolorna på landsbygden. Vi ser fjärrundervisning som avgörande för landsbygdsskolornas överlevnad. Centerpartiet anser att fjärrundervisning ska tillåtas i alla relevanta ämnen och att kommunala och fristående skolor ska ha möjlighet att anordna fjärrundervisning på entreprenad under samma förutsättningar som statliga skolor. Genom fjärrundervisning skulle kompetens kunna delas över hela landet och lärare skulle kunna fördela sin tjänst på flera skolor utan att själva dagligen behöva åka mellan de olika skolorna. Fjärrundervisning stärker likvärdigheten, ökar kvaliteten och tillgängligheten om det utförs på rätt sätt.

Valfrihet

För att möta utmaningar som finns i svensk skola ska vi ställa tydliga och höga krav på huvudmännen, fördela resurser efter behov och fokusera på det som gör skillnad för skolors kvalitet, likvärdighet och trygghet. Men det handlar också om att utveckla valfriheten. Centerpartiet vill införa ett aktivt obligatoriskt och samordnat skolval där elever och vårdnadshavare ges stöd och mer relevant information görs tillgänglig. Att möjliggöra för

friskolor att verka i hela landet är betydelsefullt, inte minst på landsbygden där skolan ofta är navet i bygden. Försvinner skolan försämras även förutsättningarna för annan service på orten.

Högre utbildning

Utbildning berikar både samhälle och individer. Tillgång till högre utbildning av god kvalitet i hela landet ökar människors möjligheter till jobb och trygghet, samtidigt som det gynnar näringslivet och vår gemensamma välfärd. En samverkan och en nära koppling mellan den högre utbildningen och omgivande samhälle är därför av största vikt. Centerpartiet vill verka för att lärosätena ska bli mer autonoma, finnas i hela landet och ges ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar. Vi vill även stärka den akademiska friheten. Utan oberoende forskning och utbildning har vi svårare att identifiera, förstå och lösa samhällsproblem. Den akademiska friheten och yttrandefriheten måste bevaras. Utan dem begränsar vi kommande generationers strävan efter kunskap.

Sveriges system för att fördela resurserna till högskolor och universitet främjar inte kvalitet och koppling till arbetsmarknaden, utan fokuserar enbart på antal studenter och hur många studenter lärosätena själva godkänner.

Centerpartiet anser att kvaliteten på landets högskoleutbildningar behöver stärkas. Utbildningsformer som skapar bättre förutsättningar för livslångt lärande bör också gynnas. Exempelvis bör relevanta sommarkurser av fördjupningskaraktär, distanskurser och kurser på halvfart uppmuntras. Centerpartiet vill ha ett resursfördelningssystem där kvalitet och arbetslivsanknytning premieras.

Centerpartiet har länge drivit frågan om att Sveriges attraktionskraft internationellt bör öka. Detta gäller arbetskraftsinvandrare men också doktorander och forskare. Konkurrensen internationellt är hård och Sverige behöver göra mer för att attrahera kompetens.

Förslag till anslagsfördelning

Tabell 1. Centerpartiets förslag till anslag för 2022 för utgiftsområde 16 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag, tusentals kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens skolverk	1 362 338	-55 863
1:2 Statens skolinspektion	481 927	-708
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	783 592	-2 837
1:4 Sameskolstyrelsen	58 434	-65
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	4 253 693	-880 000
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	259 837	±0
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	3 903 000	±0
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	200 720	±0
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	112 082	±0
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	840 526	±0
1:11 Skolforskningsinstitutet	25 450	-532
1:12 Praktisknära skolforskning	32 043	±0
1:13 Bidrag till lärarlöner	4 875 000	±0
1:14 Särskilda insatser inom skolområdet	203 418	±0
1:15 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	6 553 500	-323 500
1:16 Bidrag till vissa studier	17 525	±0
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	5 417 422	60 000
1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan	143 991	-286
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	3 815 236	±0
2:1 Universitetskanslersämbetet	171 751	-200
2:2 Universitets- och högskolerådet	260 147	-308
2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 038 600	-3 253
2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 368 441	43 327

2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 355 647	-3 757
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 432 733	-3 774
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 386 826	-3 804
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 743 620	-2 705
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 969 944	-3 143
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 779 111	-2 770
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 590 921	-2 530
2:12	Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 231 968	-1 927
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 748 520	-2 804
2:14	Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 067 162	-1 659
2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	804 289	-1 277
2:16	Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 749 545	-2 705
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 359 892	-2 238
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 843 660	-2 848
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	763 906	-1 230
2:20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	433 513	-673
2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	768 995	-1 225
2:22	Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	285 401	-421
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 202 655	-1 917
2:24	Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	390 389	-576
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	897 172	-1 432
2:26	Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	322 304	-465
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	636 012	-1 031
2:28	Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	287 390	-424
2:29	Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 071 023	-1 712
2:30	Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	300 160	-415
2:31	Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	693 913	-1 111
2:32	Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	282 626	-212
2:33	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	289 707	-473
2:34	Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	109 825	-169
2:35	Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på	216 661	-343

	grundnivå och avancerad nivå		
2:36	Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	55 639	-84
2:37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	123 864	-196
2:38	Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	34 895	-64
2:39	Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	571 955	-924
2:40	Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	106 082	-144
2:41	Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	487 005	-777
2:42	Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	109 431	-142
2:43	Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	526 317	-849
2:44	Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	116 196	-178
2:45	Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	454 910	-733
2:46	Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	103 157	-129
2:47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	456 948	-733
2:48	Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	99 395	-113
2:49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	357 206	-589
2:50	Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	66 586	-92
2:51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	424 527	-681
2:52	Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	93 697	-125
2:53	Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	181 683	-125
2:54	Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	22 222	-33
2:55	Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	70 193	-112
2:56	Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	13 037	-18
2:57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	146 193	-232
2:58	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	22 357	-33
2:59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	479 407	-768
2:60	Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	125 467	-150
2:61	Försvvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	39 626	-67
2:62	Försvvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	24 275	-35
2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	3 837 353	-9 563
2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	950 902	-3 584
2:65	Särskilda medel till universitet och högskolor	534 740	-758
2:66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 769 954	-4 392

2:67	Särskilda bidrag inom högskoleområdet	67 580	±0
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	7 028 846	±0
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	420 061	±0
3:3	Vetenskapsrådet: Förvaltning	197 453	-1 100
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	1 227 356	±0
3:5	Rymdstyrelsen: Förvaltning	46 152	-53
3:6	Institutet för rymdfysik	62 845	-86
3:7	Kungl. biblioteket	422 655	-429
3:8	Polarforskningssekreteriatet	66 363	45
3:9	SUNET	49 183	±0
3:10	Överklagandenämnden för etikprövning	5 409	-4
3:11	Etikprövningsmyndigheten	51 207	-63
3:12	Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	8 350	-6
3:13	Särskilda utgifter för forskningsändamål	88 995	±0
3:14	Gentekniknämnden	4 810	-6
4:1	Internationella program	81 589	±0
4:2	Avgift till Unesco och ICCROM	32 186	±0
4:3	Kostnader för Svenska Unescorådet	10 980	-14
4:4	Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	58 043	±0
Summa		94 529 445	-1 244 134

Tabell 2. Centerpartiets förslag till anslag för 2022 till 2024 för utgiftsområde 16 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag, miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen			
	2022	2023	2024	
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning				
1:1	Statens skolverk	-56	-109	-103
1:2	Statens skolinspektion	-1	-2	-2
1:3	Specialpedagogiska skolmyndigheten	-3	-4	-4
1:4	Sameskolstyrelsen	-0	-0	-0
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	-880	120	±0
1:11	Skolforskningsinstitutet	-1	-1	-0
1:15	Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	-323	-298	-383
1:17	Statligt stöd till vuxenutbildning	60	60	60
1:18	Myndigheten för yrkeshögskolan	-0	-1	-1
2:1	Universitetskanslersämbetet	-0	-1	-1
2:2	Universitets- och högskolerådet	-0	-1	-1
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-3	-12	-12
2:4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	43	48	48
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-4	-14	-14
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-4	-14	-14
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-4	-14	-14
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-3	-10	-10

2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-3	-12	-12
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-3	-10	-10
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-3	-9	-9
2:12	Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-2	-7	-7
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-3	-10	-10
2:14	Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-2	-6	-6
2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-5	-5
2:16	Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-3	-10	-10
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-2	-8	-8
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	-3	-11	-11
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-5	-5
2:20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-1	-3	-3
2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-5	-5
2:22	Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-2	-2
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-2	-7	-7
2:24	Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-1	-2	-2
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-5	-5
2:26	Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-2	-2
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-4	-4
2:28	Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-2	-2
2:29	Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-2	-6	-6
2:30	Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-2	-2
2:31	Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-4	-4
2:32	Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-1	-1
2:33	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-0	-2	-2
2:34	Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-1	-1
2:35	Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-0	-1	-1
2:36	Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-0	-0
2:37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-0	-1	-1

2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-0	-0
2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-3	-3
2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-1	-1
2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-3	-3
2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-1	-1
2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-3	-3
2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-1	-1
2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-3	-3
2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-0	-0
2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-3	-3
2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-0	-0
2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-2	-2
2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-0	-0
2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-3	-3
2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-0	-0
2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-0	-0	-0
2:54 Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-0	-0
2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-0	-0	-0
2:56 Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-0	-0
2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-0	-1	-1
2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-0	-0
2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1	-3	-3
2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-1	-1
2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-0	-0	-0
2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	-0	-0	-0
2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	-10	-30	-30
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	-4	-13	-13
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	-1	-3	-3
2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	-4	-16	-16
3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	-1	-2	-2
3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning	-0	-0	-0

3:6	Institutet för rymdfysik	-0	-0	-0
3:7	Kungl. biblioteket	-0	-2	-2
3:8	Polarforskningssekreteriatet	0	-0	-0
3:10	Överklagandenämnden för etikprövning	-0	-0	-0
3:11	Etikprövningsmyndigheten	-0	-0	-0
3:12	Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	-0	-0	-0
3:14	Gentekniknämnden	-0	-0	-0
4:3	Kostnader för Svenska Unescorådet	-0	-0	-0
Summa		-1 244	-492	-690

Centerpartiets överväganden

Anslag 1:1 föreslås minska med 2 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet avvisar förslaget om grundläggande behörighet. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 5 miljoner kronor år 2023. Anslaget föreslås minska med 55 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet avvisar förslaget om gemensamt skolval. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 98,5 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås minska med 3,5 miljoner kronor till följd av att Centerpartiet avvisar förslaget om elevhälsa, till förmån för en egen satsning på detta område. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 1,5 miljoner kronor år 2023 och med 0,5 miljoner kronor år 2024. Anslaget föreslås öka med 6 miljoner kronor år 2022 i syfte att möjliggöra en informationskampanj om trygghet på nätet. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 2 miljoner kronor per år 2023–2024.

Anslag 1:3 föreslås minska med 1,5 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet avvisar förslaget rörande elevhälsa, till förmån för en egen satsning inom samma område. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 0,5 miljoner kronor år 2023.

Anslag 1:5 föreslås öka med 120 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet föreslår en särskild satsning på elevhälsa. Fokus i denna satsning bör vara på extra hälsosamtal för de elever som, till följd av spridningen av sjukdomen covid-19 och de restriktioner rörande skolan som denna medförde, har fått studera hemifrån och på distans. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 120 miljoner kronor år 2023. Anslaget föreslås minska med 1 000 miljoner kronor till följd av att Centerpartiet avvisar den ettåriga satsningen på motsvarande belopp. Vad skolan och kommunerna behöver är långsiktiga förutsättningar, inte ettåriga symbolåtgärder.

Anslag 1:11 föreslås minska med 0,5 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet avvisar förslaget rörande elevhälsa, till förmån för en egen satsning på samma område. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 0,5 miljoner kronor år 2023.

Anslag 1:15 föreslås minska med 323,5 miljoner kronor till följd av att förslaget rörande likvärdighetsbidraget avvisas. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 298 miljoner kronor år 2023 och med 283 miljoner kronor år 2024. Detta medför följdändringar på U025 anslag 1:1. Anslaget beräknas minska med 100 miljoner kronor år 2024 till följd av att förslaget rörande elevhälsa avvisas, till förmån för en annan satsning på samma område.

Anslag 1:17 föreslås öka med 60 miljoner kronor till följd av att Centerpartiet föreslår en förstärkt satsning på lärcentrum. Det är viktigt att dessa verksamheter ges långsiktiga förutsättningar och att det skapas en strukturerad samverkan så att högre utbildning av god kvalitet kan komma hela landet till del. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 60 miljoner kronor per år 2023–2024.

Anslag 2:4 föreslås öka med 35 miljoner kronor, i syfte att möjliggöra att ge Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) ett nationellt kunskapsuppdrag. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 50 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås öka med 12 miljoner kronor år 2022 för att förstärka arbetet med NCK:s stöddlinje. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 12 miljoner kronor per år 2023–2024.

Anslag 2:63 föreslås minska med 3,5 miljoner kronor år 2022 till följd av att förslaget rörande Brunnsviks folkhögskola avvisas. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 7 miljoner kronor per år 2023–2024.

Därutöver föreslår Centerpartiet en sänkning av pris- och löneomräkningen, vilket påverkar de anslag som räknas upp med denna.

Fredrik Christensson (C)

Ulrika Heie (C)

Niels Paarup-Petersen (C)